

Posudek vedoucího diplomové práce

Barbora Šupová: CESTA K AUTORSKÉMU VYJÁDŘENÍ V SOCIÁLNĚ-DIVADELNÍM PROJEKTU

Barbora Šupová zprvu jako produkční a posléze jako dramaturgyně, asistentka režie a herečka spolu s režisérkou Zuzanou Burianovou vytvořily autorský projekt sociálního divadla, jehož hlavními aktérkami byly ženy bez domova. Projekt s názvem *Co čumíš?!* byl původně realizován pro druhý ročník Festivalu sociálního umění Případ pro sociálku (říjen 2016).

Diplomová práce Barbory Šupové pak představuje hlubokou reflexi tohoto projektu z pohledu geneze, vřazení do proudu sociální a terapeutické divadelní tvorby a konečně z hlediska teoretického uchopení tvorby v tomto specifickém žánru.

První část je věnována genezi projektu. Autorka v ní rozebírá dramaturgická východiska, vymezuje se vůči manipulativnímu využívání obtížné životní situace aktérek jako „materiálu“. Autorky projektu záměrně odmítaly využívat mezní traumatické zkušenosti aktérek, ale chtěly s nimi pracovat jako s osobnostmi. Projekt si kladl jak umělecké tak sociálně integrační, terapeutické cíle. Barbora Šupová zde popisuje autorskou práci ve specifické skupině, ukazuje, jak obtížné a důležité bylo vytvořit určitý režim, který by aktérky dovedl k pravidelnému zkoušení, jaké motivační nástroje bylo třeba použít a jak vytvořit rovnováhu svobody a řádu, jenž by zajistil dokončení projektu. Celý proces byl jistě o to obtížnější, že neexistoval předem daný strukturovaný rámec, který by pomohl takový řád udržet. Autorka otevřeně popisuje konflikty, k nimž v průběhu zkoušení docházelo. Často pramenily z malého odstupů aktérek od životní matérie a přílišného prožívání určitých postojů. Tyto problémy autorky překlenovaly rekontextualizací: syrové životní postoje se střetaly se světem hry a díky postojům spoluhráček byly posléze odlehčeny. Přesto je zřejmé, že si proces uchoval velkou dávku nevyzpytatelnosti až do samotného konce.

Druhá část s názvem Parádívadlo a teatroterapie zasazuje projekt do kontextu jiných podobných projektů, uvádí vybrané případy teatroterapeutické práce v českém kontextu, dále cituje cíle teatroterapeutické práce, jak je definuje Polínek ve svém úvodu do dramaterapie a teatroterapie, a konečně tyto cíle zpětně aplikuje na vlastní projekt. Popisuje ty rysy, které měly přednostně teatroterapeutický rozměr, včetně spíše doplňkových arteterapeutických setkání se scénografkou Radkou Joskovou.

Třetí část se zabývá kvalitou projektu jako setkání. Popisuje, jak je možné realizovat spolubytí aktérek a diváků v přítomném okamžiku. V této analýze se nejprve opírá o koncept *vita activa* Hannah Arendtové, zabývá se dualitou záměrnosti a nezáměrnosti v umění podle Mukařovského a postupuje k definování dvou řad vnímání recipienta v pojetí Eriky Fischer Lichte, a sice přítomnosti ve smyslu fenomenálního bytí a reprezentace jakožto tvorby znaku. Diplomantka dochází k závěru, že aktérky, které ztělesňovaly samy sebe své jevištní postavy, ani tolik netvořily, jako existovaly samy ve své často spíše nezáměrné existenci, a

tréfně shrnuje, že formát představení měl blíže k art-brut nebo ready-made performance než k divadelní inscenaci. Třetí část tvoří v jistém smyslu vrchol práce. Autorce se znamenitě daří propojovat teoretické úvahy s reflexí praktického procesu. Celou práci pak Barbora Šupová uzavírá střízlivým shrnutím. Reflektuje, že projekt „stojí na hranici autorského a dokumentárního divadla a částečně i teatroterapie“ a že působil do značné míry „resocializačně, kompenzačně a rehabilitačně“, přesto, anebo právě proto, že jeho záměr byl primárně umělecký.

Práce je přehledně strukturovaná, srozumitelná, teoretické pasáže jsou relevantní vůči reflexi praktické části, citáty dobře začleněné do textu a vhodně vybrané. Z celé práce je patrné autorčino zaujetí tématem a její přemýšlení o něm.

Práci doporučuji k obhajobě.

doc. MgA. Jan Hančil